

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2012

ROMANIAN

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 20 June
Morning, 9:30 - 12:30**

Răspundeți la întrebări. Completați toate cele trei părți. Răspundeți cu propriile cuvinte și bazându-vă pe text. Toate răspunsurile trebuie scrise în limba română

Citind...

1. În *Rereading* (1993), Matei Călinescu spune că multiplicarea cărților a produs ceva ca o diluție a lecturii, determinând trecerea de la „lectura intensivă“ la „lectura extensivă“. Multiplicarea cuvântului scris este un proces de neoprit, aidoma exploziei de celule canceroase – tehnologiile fac multiplicarea tot mai lesnicioasă, ba chiar îndeamnă, la ea. Astăzi, nimic nu poate opri pe oricine să scrie ceva și să pună sub ochii tuturor ce scrie. Nu discut aici dacă acest proces formidabil este sau nu benefic. Dar simt nevoia, ca învechit autor de rubrică într-o revistă majoră, să spun câte ceva despre ceea ce văd că se întâmplă cu lectura articolelor de revistă în vremea mea.

2. Din păcate, Matei Călinescu a plecat dintre noi și nu mai are cine să-mi explice cum se face că lectura devine tot mai mult contrariul ei. Această democratizare totală a publicatului transformă lectura în altceva decât a fost vreme de secole. Simt că Matei Călinescu era omul cel mai potrivit să-mi explice cum de lectura unei cărți este diferită de lectura unui articol de revistă și, astfel, aș fi aflat și eu cum de e posibil să citești un articol de pe o anumită treaptă a ignoranței și, urmare a lecturii, să cazi pe o treaptă inferioară. În general, lectura este pozitiv conotată pentru că, de când a apărut cuvântul scris, s-a considerat că el este mijlocul cel mai eficace pentru a lupta cu păcatul greu al ignoranței. Citind, afli. Citind, descoperi. Citind, înțelegi. Deopotrivă, ce e cu tine și ce e cu lumea din jurul tău.

3. De curînd, însă, am descoperit că există și o formă a lecturii care produce exact efectul invers. Adică, ignorant fiind, poți citi ceva și devii mai ignorant decât erai. Există o formă a lecturii care îți plasează ființa în regres, și nu în progres, o formă a lecturii care te tîmpește, în loc să te deschidă și să te lumineze. Veți spune că e vorba despre lectura textelor proaste. Sigur că există și asemenea cazuri, dar descoperirea mea nu se referă la calitatea textului, ci la cea a lecturii și, implicit, a lectorului.

4. Frecventez rar și cu precauție comentariile online de sub articolele de pe site-urile presei noastre. Știu colegi condeieri care le citesc cu nesaț doar pe cele din dreptul textelor lor și suferă cînd sînt insultați și se înseninează cînd găsesc câte o vorbă bună. Sincer, nu-i invidiez. De puținele ori cînd am citit asemenea comentarii, mai toate mi s-au părut exemple uriașe de ignoranță agresivă și am constatat un lucru: cele mai multe (aș risca chiar un procent, 90%) nu au nici o legătură cu subiectul articolului. Exclud, acum, excepțiile – adică acele comentarii care spun ceva despre subiect, pe care oricine le citește cu real interes – și constat că există, în mare, trei categorii de comentarii.

5. Unele sînt certuri între postaci, iar spațiul de comentarii de sub articol e doar maidanul pe care se întîlnesc. Am putut observa, de pildă, cum caftul începe în josul unui articol semnat C.T. Popescu, continuă sub articolul din aceeași zi al lui Ion Cristoiu, se prelungește în locul rezervat comentariilor articolului lui Andrei Pleșu și tot așa – oamenii se fugăresc neobosit prin faldurile

infinite ale netului. Dacă nimerești peste ce scriu acești oameni sub al patrulea sau al cincilea articol astfel vizitat de ei, nu înțelegi nimic. Nu știi ce le-a venit, din ce s-au luat, despre ce e vorba. Vezi doar valul de lături pe care îl aruncă unul în capul altuia, cu voluptate.

6. A doua categorie de comentarii sînt, de fapt, anunțuri, publicitate. Cineva are ceva de adus la cunoștința lumii, intră pe Internet, se agață de articolul cutare și postează, în loc de comentariu, declarația sa. Poate fi orice: vinde un televizor, are un horoscop precis, știe cum să oprească criza economică globală sau, pur și simplu, urlă din toți rărunchii (cu majuscule) „Jos Băsescu!“.

7. În fine, a treia categorie este cea care mă preocupă acum. E vorba despre cei care citesc un text predispuși să-l facă praf. E un fel de lectură a priori setată să fie negativă. Textul se abordează cu comanda interioară: „E o jigodie, trebuie să-l execut“. De ce? Pentru că acest lector îl urăște pe acest autor. E, desigur, dreptul lui s-o facă, dar, mă întreb, dacă urăști pe cineva, de ce îi cauți textele, de ce umbli după el? Nu este firesc, dacă urăști pe cineva, să-l eviți? Cu atît mai ușor cu cît nu-l cunoști personal și viața ta curge foarte bine în totală absență a autorului. A citi, deși urăști autorul sau, în fine, ce îți imaginezi tu că este sau reprezintă autorul, mi se pare un tip de lectură nou apărută. De fapt, este o non-lectură.

8. Ura orbește, inhibă canalul colector deschis natural cînd un lector firesc își lasă ochii pentru un text oarecare și mutilează oribil înțelegerea. De fapt, acești oameni nu vin spre text ca să-l citească, ci vin ca să scrie dedesubt chestii tari. Ei nu citesc, deși scriu un comentariu sub text și nu-l cunosc pe autor, deși îi fac portretul moral în cele mai fine nuanțe. Paginile de comentarii online sînt, în general, o fenomenologie a urii. Observ o fervoare a demascării – „stați, băi, că vă spun eu cine e ăsta!“ –, deși, așa cum se întîmplă în mai toate exercițiile de demascare, cel care demască habar nu are despre ce vorbește sau, mai grav, minte de îngheață apele. Acest fel de a citi un text este, încă, o enigmă pentru mine. De aceea, cînd voi avea răgaz, voi continua să răsfoiesc comentariile acestea și mă voi întreba ce fel de creaturi sînt cele care se hrănesc cu propriul venin pe care îl secretă în preajma autorului urît. Cînd voi avea răspunsul, îl voi comunica.

Sever VOINESCU : Aparut în *“Dilema veche”*, nr.392, 18-24 august 2011

ÎNTREBĂRI

PARTEA I

(30/100)

Răspundeți la întrebările următoare:

1. Explicați pe scurt cuvintele și expresiile următoare folosind sinonime sau perifraze și ținând cont de context.

- a) democratizarea totală a publicatului (p.2)
- b) lectura este pozitiv conotată (p.2)
- c) citesc cu nesăț (p.4)
- d) predispuși să-l facă praf (p.7)
- e) o fervoare a demascării (p.8)

(5 puncte)

2. Potrivit afirmațiilor autorului din paragrafele 2 și 3, cum ar trebui să fie o lectură corectă?

(5 puncte)

3. Descrieți trei categorii de comentarii online pe care autorul articolului le-a observat. (p. 5, 6, 7)

(5 puncte)

4. Explicați de ce autorul articolului numește lectura sub influența urei “Un tip de lectură nou apărută. De fapt, o non-lectură”

(5 puncte)

5. Explicați de ce este comparat spațiul de comentarii sub articolele online, cu un maidan.

“ Unele sînt certuri între postaci, iar spațiul de comentarii de sub articol e doar maidanul pe care se întîlesc. Am putut observa, de pildă, cum caftul începe în josul unui articol semnat C.T. Popescu, continuă sub articolul din aceeași zi al lui Ion Cristoiu, se prelungește în locul rezervat comentariilor articolului lui Andrei Pleșu și tot așa – oamenii se fugăresc neobosit prin faldurile infinite ale netului.”
(p.5)

(5 puncte)

6. Bazându-vă pe articol în ansamblul lui, care credeți că sunt efectele acestei schimbări?:

“ multiplicarea cărților a produs ceva ca o diluție a lecturii, determinînd trecerea de la lectura intensivă la lectura extensivă”.(p.1)

(5 puncte)

PARTEA II

(30/100)

Referindu-vă la text (p.1) și folosind aprox. 100 de cuvinte, comentați afirmația autorului:

“ Astăzi, nimic nu poate opri pe oricine să scrie ceva și să pună sub ochii tuturor ce scrie.”

PARTEA III

(40/100)

Scrieți un comentariu de aproximativ 300 de cuvinte pe una din temele următoare exprimînd punctul vostru de vedere față de afirmația autorului.

1. Cuvântul scris este cel mai bun mijloc de a lupta împotriva ignoranței.

SAU

2. În societatea modernă actuală totul se concentrează pe momentul prezent.